

SYLABUS
dotyczy cyklu kształcenia 2024/25-2026/27
(skrajne daty)
Rok akademicki 2024/25 -2026/27

1. Podstawowe informacje o przedmiocie

Nazwa przedmiotu	Historia sztuki
Kod przedmiotu*	3
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Sztuk Pięknych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Sztuk Pięknych
Kierunek studiów	Sztuki Wizualne
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I, II, III rok (1, 2, 3, 4, 5, 6 semestr)
Rodzaj przedmiotu	Podstawowy
Język wykładowy	Polski
Koordinator	dr Anna Steliga
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	sem. 1: dr hab. Grażyna Ryba, prof. UR sem. 2: dr hab. Grażyna Ryba, prof. UR sem. 3: dr hab. Grażyna Ryba, prof. UR sem. 4: dr hab. Grażyna Ryba, prof. UR sem. 5: dr hab. Grażyna Ryba, prof. UR sem. 6: dr hab. Grażyna Ryba, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	15								2
2	15								2
3	15								3

4	15								2
5	15								2
6	15								3
razem	90								14

1.2. Sposób realizacji zajęć

✓ zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie z oceną w sem: 1, 2, 3, 4, 5, 6

egzamin w sem: 3, 6

2. Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu historii sztuki odpowiadająca wymogom na poziomie egzaminu maturalnego w wersji rozszerzonej

3. cele, efekty uczenia się, treści Programowe i stosowane metody Dydaktyczne

3.1 Cele przedmiotu

C1	Przekazanie usystematyzowanej wiedzy z zakresu historii sztuki, koniecznej w przygotowaniu przyszłych artystów i animatorów kultury.
C2	Stymulowanie intelektualnego i emocjonalnego rozwoju oraz kształtowanie wrażliwości estetycznej, umiejętności przeżywania kultury, a także refleksyjnej i krytycznej oceny zjawisk zachodzących w sztuce.
C3	Rozbudzanie potrzeby samodzielnego poszerzania wiedzy z różnych dziedzin sztuki oraz bezpośredniego obcowania z dziełami sztuki.
C4	W związku z ograniczoną liczbą godzin przeznaczonych na wykłady z historii sztuki możliwe jest zrealizowanie tylko wybranych zagadnień programowych (m. in. wiele zagadnień z zakresu historii sztuki polskiej zostało omówionych zaledwie marginalnie).
C5	Nabycie umiejętności samodzielnej analizy dzieła sztuki i krytycznej oceny zjawisk zachodzących w kulturze
C6	Opanowanie i swobodne posługiwanie się językiem sztuki zarówno w ramach bezpośredniego przekazu, jak też w formach wypowiedzi pisemnej.
C7	Kształtowanie umiejętności zaangażowanego i atrakcyjnego przekazu treści związanych z prezentacją zagadnień związanych ze sztuką.
C8	Zaprezentowanie dzieł sztuki dawnej jako źródła inspiracji ukazującego możliwości wykorzystania środków ekspresji i symbolicznego języka sztuki. Zaprezentowanie dzieł sztuki dawnej jako źródła

	inspiracji ukazującego możliwości wykorzystania środków ekspresji i symbolicznego języka sztuki.
--	--

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Nazywa i definiuje podstawowe założenia historii sztuki, rozpoznaje i charakteryzuje tę dyscyplinę wiedzy. Wymienia i identyfikuje przemiany w historii sztuki.	K_Wo2
EK_02	Opisuje historię i rozwój teorii sztuki, zna autorów oraz publikacje najważniejszych myśli teoretycznych o sztuce.	K_Wo3,
EK_03	W typowych pracach pisemnych i wystąpieniach ustnych analizuje, dokonuje syntez i ocenia różne aspekty historii sztuki.	K_Wo6
EK_04	Przeprowadza analizę formalnych jakości dzieła sztuki oraz jego treści.	K_Wo8
EK_05	Przygotowuje wystąpienia z wykorzystaniem technik multimedialnych, podczas których przedstawia aspekty historii sztuki. Formułuje i wyraża własne poglądy i idee w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.	K_Uo7
EK_06	Samodoskonali własne zachowania. Rozwiązuje problemy w sytuacjach stresowych.	K_Ko3,
EK_07	Wykorzystuje zdobytą wiedzę do planowania rozwoju artystycznego. Uznaje wartości dziedzictwa kulturowego.	K_Ko6

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Wprowadzenie. Omówienie zakresu materiału i specyfiki przedmiotu. Przedstawienie wymogów egzaminacyjnych. Charakterystyka pozycji bibliograficznych z zakresu obowiązkowej i uzupełniającej literatury przedmiotu. Krótka prezentacja zagadnień związanych z metodologią badań nad sztuką ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych osiągnięć w tej dziedzinie (artysta-dzieło – odbiorca)
Antyk grecko-rzymski. Historyczne, społeczno-ekonomiczne i filozoficzne podstawy rozwoju sztuki w starożytnej Grecji i Rzymie. Ewolucja formy architektonicznej. Analiza porównawcza zespołów architektonicznych i poszczególnych budowli w Grecji i Rzymie. Rzeźba antyczna. Od idealizmu greckiego po weryzm rzymski. Propagandowe funkcje sztuki. Greckie malarstwo wazowe i malarstwo pompejańskie – obserwacja życia i dążenie do iluzji otaczającej rzeczywistości
Sztuka wczesnochrześcijańska i bizantyńska. Kształtowanie się podstawowych typów budowli chrześcijańskiej. Związki między formą a funkcją. Narodziny symboliki chrześcijańskiej. Wykształcenie się podstawowych typów ikonograficznych. Ewolucja formy wypowiedzi artystycznej w sztukach przedstawiających na przykładzie zabytków Rawenny. Architektura bizantyńska od Hagii Sofii po cerkwie Podkarpacia. Teologia ikony
Sztuka islamu, sztuka przedromańska i romańska. Koncepcje architektury w islamie. Meczet i pałac. Ornament w kulturze Wschodu i barbarzyńskiego Zachodu. Idea <i>renovatio imperii</i> w sztuce karolińskiej i ottońskiej. Kulturotwórcza rola zakonów. Ewolucja formy świątyni wczesnochrześcijańskiej w architekturze romańskiej. Rzeźba architektoniczna. Podstawowe szkoły architektury i rzeźby

romańskiej. Rzemiosło artystyczne. Znaczenie symbolu w sztuce średniowiecznej
Sztuka gotycka. Sztuka i ideologia w architekturze katedry gotyckiej. Zróżnicowanie terytorialne. <i>Splendor luminis</i> i sztuka witrażu. Walory ekspresywne witrażu we wnętrzu kościelnym. Rzeźba gotycka, wybitni twórcy, najśłynniejsze realizacje. Programy ikonograficzne wielkich katedr gotyckich.. Gotyckie malarstwo tablicowe. Średniowieczne malarstwo miniaturowe. Ewolucja obrazu Boga w sztuce. Wzrost zainteresowania otaczającym światem. Idealizm <i>gotyku międzynarodowego</i> i realizm mieszczańskiego <i>stylu łamanego</i>
Renesans. Warunki rozwoju sztuki. W renesansowej Florencji, Rzymie, Wenecji i w miastach Niderlandów. Humanizm i zainteresowanie antykiem. Indywidualizm – artyści i mecenasi. Rozwój teorii sztuki. Architektura i znaczenie formy centralnej. Renesansowy pałac włoski. Sztuki przedstawiające – poszukiwania formalne. Sztuka obrazem świata widzialnego: człowiek i przyroda. Obiektywizacja i indywidualizacja w sztuce. Geniusze renesansu.
Manieryzm. Geneza i założenia kierunku w architekturze, rzeźbie i malarstwie. Palladianizm. Manierystyczne założenia willowo-ogrodowe. Główne ośrodki rozwoju malarstwa manierystycznego
Barok i rokoko. Kultura baroku. Sztuka zwierciadłem świata i narzędziem propagandy. Sztuka w służbie Kościoła i monarchii. Integracja sztuk. Subordynacja formy. Barokowe koncepcje urbanistyczne. Kościoły i architektura rezydencjonalna. Ogrody francuskie. Rzeźba w architekturze i złudzenia optyczne. Światło w malarstwie: tenebryzm i luminizm chromatyczny. Nowe tematy w malarstwie. Rozwój technik graficznych. Znaczenie grafiki w propagowaniu twórczości malarzy barokowych. Reprodukcyjne funkcje grafiki. Różnice w rozwoju sztuki w krajach katolickich i protestanckich na przykładzie Holandii i Flandrii. Rokoko i dworska elegancja
Oświecenie i zjawiska zachodzące w sztuce 2 poł. XVIII w. Klasycyzm i sentymentalizm. Architektura i sztuka przedstawiające. Inspiracja formami architektury greckiej i rzymskiej, związki z rzeźbą antyczną. Mitologia i historia starożytna a współczesność w sztuce. Nurt sentymentalny w malarstwie. Początki krytyki artystycznej – analiza tekstów źródłowych. Sztuka obrazem złożonych przemian kulturowych zachodzących na przestrzeni dziejów. Zagadnienie treści i formy. Funkcje sztuki. Społeczna rola artysty
Sztuka XIX w. Style historyczne, eklektyzm i nurt inżynieryjny w architekturze. Nowe materiały i funkcjonalizm w architekturze. Romantyzm i realizm w sztukach przedstawiających. Poszukiwania formalne i związki z literaturą
Sztuka lat 1874-1914. Impresjonizm i narodziny nowej koncepcji obrazu. Postimpresjonizm i narodziny kubizmu, ekspresjonizmu i rozwój symbolizmu w sztuce. Secesja w architekturze, rzeźbie, malarstwie
Sztuka XIX i początku XX w. U źródeł zjawisk determinujących rozwój sztuki współczesnej. Przemiany społeczno-polityczne i ekonomiczne. Postęp naukowo-techniczny a rozwój architektury. Przewrót impresjonistyczny i jego konsekwencje w sztuce
Sztuka 1 poł. XX w. Abstrakcjonizm i sztuka czysta, ekspresjonizm i sztuka zaangażowana. Dadaizm, surrealizm i nowe pojęcie sztuki. Odrodzenie realizmu i sztuka ustrojów totalitarnych. Art Déco i wzornictwo przemysłowe, Bauhaus i funkcjonalizm w sztuce. Sztuka w Polsce
Sztuka 2 poł. XX w. Ekspresjonizm abstrakcyjny i malarstwo materii. Nowy realizm i pop-art. Op-art i sztuka kinetyczna. Od minimalizmu do konceptualizmu. Wizualizm i sztuka komputerowa. Granice sztuki i sztuki pogranicza (environnement, happening, performance). Postmodernizm i dekonstrukcja. Ludyczna kultura masowa. Sztuka polska w PRL. Dekada kultury niezależnej. Sztuka krytyczna. Nowe zjawiska w sztuce pocz. XXI w.

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy/wykład z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
Ek_01,	KOLLOKWIUM, EGZAMIN	w/ PRACA WŁASNA
EK_02	PRACA PISEMNA ZALICZENIOWA, KONSULTACJE	w/ PRACA WŁASNA/ KONSULTACJE Z WYKŁĄDOWCĄ
EK_03	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	W/ PRACA WŁASNA/ KONSULTACJE Z WYKŁĄDOWCĄ
EK_04	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	W/ PRACA WŁASNA/ KONSULTACJE Z WYKŁĄDOWCĄ
EK_05	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	W/ PRACA WŁASNA/ KONSULTACJE Z WYKŁĄDOWCĄ
EK_06	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	W/ PRACA WŁASNA/ KONSULTACJE Z WYKŁĄDOWCĄ
EK_07	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	W/ PRACA WŁASNA/ KONSULTACJE Z WYKŁĄDOWCĄ

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

WYKŁAD:

Wykonanie pracy semestralnej zaliczeniowej lub uczestnictwo w wydarzeniu o charakterze naukowym bądź artystycznym (sesja naukowa, prelekcja, wernisaż wystawy)

Egzamin końcoworoczny pisemny z pytaniami otwartymi

WARUNKI ZALICZENIA: Obecność na zajęciach i aktywne uczestnictwo, w ramach pracy własnej wykonanie zadań spośród wymienionych w punkcie 4.1

WYMOGI EGZAMINACYJNE:

Odpowiedź na pytania, spójna i logiczna wykorzystująca podstawy metodologii historii sztuki i selektywnie stosująca wiedzę ogólną dotyczącą charakterystyki poszczególnych epok rozwoju kultury i ich przedstawicieli.

KRYTERIA OCENY :

aktywność w trakcie zajęć (udział w dyskusji i w pracy zespołowej);

wartość merytoryczna i projekt prezentacji oraz sposób jej przedstawienia;
umiejętność zaprezentowania na egzaminie wiedzy nabytej w ramach przedmiotu oraz poziom tej wiedzy.

EGZAMIN – SKALA OCEN:

5.0 bardzo dobra znajomość podstawowych epok rozwoju sztuki obejmująca umiejętność opisu i charakterystyki w ujęciu chronologicznym podstawowych tendencji rozwojowych ze szczególnym uwzględnieniem sztuki polskiej, bardzo dobra znajomość kontekstów kulturowych, bardzo dobra umiejętność analizy tekstów kultury z wykorzystaniem podstawowych metod badawczych historii sztuki, potrafi dokonać określenia przynależności stylistycznej, precyzyjnej atrybucji i datowania dzieła sztuki.

4.5 jak wyżej z nieznacznymi niedociągnięciami, szczególnie w zakresie atrybucji i datowania dzieła sztuki

4.0 możliwy szerszy zakres niedociągnięć: słabsza umiejętność wykorzystania podstaw metodologii historii sztuki, bardziej ogólnikowa charakterystyka epok rozwoju sztuki i jej kontekstów oraz mniejsza umiejętność stylistycznego przyporządkowania dzieła sztuki w ciągu dziejów rozwoju kultury

3.5 zadowalająca znajomość podstawowych epok rozwoju sztuki, zadowalająca umiejętność analizy tekstów kultury, słabo wykształcona umiejętność usytuowania dzieła sztuki w kontekście kulturowym

3.0 zadowalająca znajomość głównych epok rozwoju sztuki, zadowalająca umiejętność krytycznej analizy tekstów kultury, brak umiejętności atrybucji i datowania w oparciu o podstawowe metody badawcze historii sztuki

2.0 niezadowalająca znajomość podstawowych epok rozwoju sztuki, brak umiejętności krytycznej analizy tekstów kultury oraz inne braki w zakresie efektów kształcenia zdefiniowanych dla przedmiotu.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	90
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	30
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	230
SUMA GODZIN	350
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	14

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Literatura podstawowa:

WPROWADZENIE DO HISTORII SZTUKI

A. d'Alleva, *Metody i teorie historii sztuki*, Kraków 2008

H. Woelfflin, *Podstawowe pojęcia historii sztuki* [1915], Gdańsk 2006

OPRACOWANIA OGÓLNE

J. Białostocki, *Sztuka cenniejsza niż złoto*, t. I-II, Warszawa 1969 i następne wydania, szczególnie: Warszawa 2001

E. Gombrich, *O sztuce*, Warszawa 1997

M. Rzepińska, *Siedem wieków malarstwa europejskiego*, Warszawa 1979

Dzieje sztuki polskiej, wyd. Kluszczyński, Kraków 2004

SZTUKA ŚREDNIOWIECZNA

Sztuka romańska. Architektura, rzeźba, malarstwo, red. R. Toman, wyd. Koenemann 2004

Gotyk. Architektura, rzeźba, malarstwo, red. R. Toman wyd. Koenemann 2000

SZTUKA NOWOŻYTNA

Sztuka baroku. Architektura, rzeźba, malarstwo, red. R. Toman, wyd. Koenemann 2004

M. Karpowicz, *Barok w Polsce*, Warszawa 1988

SZTUKA NOWOCZESNA

G. Fahr-Becker, *Secesja*, wyd. Koenemann 2004

K. Geller, *Malarstwo francuskie XIX w.*, Warszawa 1990

A. Kotula, P. Krakowski, *Rzeźba XIX wieku*, Kraków 1980

S. Lorenz, A. Rottemund, *Klasycyzm w Polsce*, Warszawa 1984

SZTUKA WSPÓŁCZESNA

G. Dziamski, *Sztuka u progu XXI wieku*, Poznań 2002

S. Ferrari, *Sztuka XX w.*, Warszawa 2002

B. Kowalska, *Od impresjonizmu do konceptualizmu. Odkrycia sztuki*, Warszawa 1989

A. Olszewski, *Dzieje sztuki polskiej 1890-1980*, Warszawa 1988

A. Rottenberg, *Sztuka w Polsce 1945-2005*, Warszawa 2005

SŁOWNIKI I ENCYKLOPEDIE

Słownik terminologiczny sztuk pięknych, red. M. Kozakiewicz, liczne wznowienia

Słownik sztuki XX wieku, Warszawa 1998

T. Thorn, *Słownik pojęć kultury postmodernistycznej*, Warszawa 1995

Literatura uzupełniająca:

WPROWADZENIE DO HISTORII SZTUKI

H. Belting, *Antropologia obrazu. Szkice do nauki o obrazie*, Kraków 2007

D. Freedberg, *Potęga obrazów. Studia z historii i teorii oddziaływania*, Kraków 2005

H. G. Gadamer, *Aktualność piękna*, Warszawa 1993

E. Gombrich, *Sztuka a złudzenie. O psychologii przedstawienia obrazowego*, Warszawa 1981

OPRACOWANIA OGÓLNE

W. Koch, *Style w architekturze*, Warszawa 1998

K. Piwocki, M. Porębski, *Dzieje sztuki w zarysie*, t. I-III, Warszawa 1988

Sztuka Świata, t. I-XX, red. P. Trzeciak, Warszawa 1989-2010

Chrzanowski T., *Sztuka w Polsce Piastów i Jagiellonów - zarys dziejów*, Warszawa 1993

Chrzanowski T., *Sztuka w Polsce od I do III Rzeczypospolitej*, Warszawa 1998

J. Kęłowski, *Dzieje sztuki polskiej*, Warszawa 2005

STAROŻYTNOŚĆ

L. Bernhard, *Sztuka grecka archaiczna*, Warszawa 1989

L. Bernhard, *Sztuka grecka V w. p.n.e.*, Warszawa 1970

L. Bernhard, *Sztuka grecka IV w. p.n.e.*, Warszawa 1974

L. Bernhard, *Sztuka grecka hellenistyczna*, Warszawa 1980

K. Michałowski, *Nie tylko piramidy*, Warszawa 1966
K. Michałowski, *Jak Grecy tworzyli sztukę*, Warszawa 1970
A. Sadurska, *W cieniu Panteonu*, Warszawa 1970
A. Sadurska, *Archeologia starożytnego Rzymu okresu Republiki*, Warszawa 1975
A. Sadurska, *Archeologia starożytnego Rzymu okresu Cesarstwa*, Warszawa 1980
W. Tatarkiewicz, *Estetyka starożytna*, Wrocław 1962
SZTUKA Wczesnochrześcijańska i Bizantyńska
B. Dąb-Kalinowska, *Ikony i obrazy*, Warszawa 2000
J. Filarska, *Początki architektury chrześcijańskiej*, Lublin 1983
E. Jastrzębowska, *Sztuka wczesnochrześcijańska*, Warszawa 1988
SZTUKA Średniowieczna
Ch. Duby, *Czasy katedr. Sztuka i społeczeństwo 980-1420*, Warszawa 1986
G. Henderson, *Wczesne średniowiecze*, Warszawa 1987
Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce. Od starożytności do roku 1500, red J. Białostocki, Warszawa 1978
W. Sauerlander, *Rzeźba średniowieczna*, Warszawa 2001
O. von Simson, *Katedra gotycka: jej narodziny i znaczenie*, Warszawa 1989
M. Skubiszewska M., *Malarstwo Italii w latach 1250-1400*, Warszawa 1981
P. Skubiszewski, *Malarstwo karolińskie i przedromańskie*, Warszawa 1973
P. Skubiszewski, *Malarstwo karolińskie i przedromańskie*, Warszawa 1973
P. Skubiszewski, *Sztuka Europy Łacińskiej od VI do IX w.*, Lublin 2001
T. Mroczko, *Polska sztuka przedromańska i romańska*, Warszawa 1978
SZTUKA Nowożytna
A. Bochnak, *Historia sztuki nowożytnej*, Kraków 1983
W. Łazariew, *Dawni mistrzowie włoscy*, Warszawa 1980
K. Secomska, *Mistrzowie i książęta. Malarstwo francuskie XV i XVI wieku*, Warszawa 1989
K. Secomska, *Malarstwo francuskie XVII wieku*, Warszawa 1985
Wł. Tomkiewicz, *Rokoko*, Warszawa 1988
Z. Ważbiński, *Sztuka Quattrocenta*, Warszawa 1989
J. Białostocki, *Pojęcie manieryzmu i sztuka polska*, [w:] tegoż, *Pięć wieków myśli o sztuce*, Warszawa 1976
H. i S. Kozakiewiczowie, *Renesans w Polsce*, Warszawa 1976
SZTUKA Nowoczesna
Artyści o sztuce: Od van Gogha do Picassa, red. E. Grabska, H. Morawska, Warszawa 1977.
P. Chaunu, *Cywilizacja wieku oświecenia*, Warszawa 1989
J. Claudon, *Encyklopedia romantyzmu*, Warszawa 1992
Francuscy pisarze i krytycy o malarstwie 1820 -1876, red. H. Morawska, Warszawa 1977
H. Hofstätter, *Symbolizm*, Warszawa 1987
W. Juszcak, *Postimpresjoniści*, Warszawa 1985 (lub wcześniejsze wydanie)
Z. Kępiński, *Impresjonizm*, Warszawa 1986 (lub wcześniejsze wydanie)
W. Okoń, *Wtajemniczenia. Studia z dziejów sztuki XIX i XX wieku*, Wrocław 1996
M. Poprzęcka, *Akademizm*, Warszawa 1989 (lub wcześniejsze wydanie)
J. Serullaz, *Encyklopedia impresjonizmu*, Warszawa 1991
Teoretycy, artyści krytycy o sztuce 1700-1870, Warszawa 1989
M. Wallis, *Secesja*, Warszawa 1984
SZTUKA Współczesna
A. Baran, *Postmodernizm*, Kraków 1992
Ch. Baumgarth, *Futuryzm*, Warszawa 1978
D. Ghirardo, *Architektura po modernizmie*, Toruń 1999
U. Czartoryska, *Od pop-artu do sztuki konceptualnej*, Warszawa 1973
G. Dziamski, *Awangarda po awangardzie. Od neoawangardy do postmodernizmu*, Poznań 1995
G. Dziamski, *Awangarda w perspektywie postmodernizmu*, Poznań 1996
G. Dziamski, *Nowoczesność po nowoczesności*, Poznań 2007
G. Dziamski, *Szkice o nowej sztuce*, Warszawa 1984
D. Ghirardo, *Architektura po modernizmie*, Toruń 1999
J. Guze, *Impresjoniści*, Warszawa 1986

K. Janicka, Surrealizm, Warszawa 1984
Ch. Jencks. Architektura postmodernistyczna, Warszawa 1984
P. Jodido, Nowe formy. Architektura lat dziewięćdziesiątych XX wieku, Warszawa 1998
W. Juszcak, Fakty i wyobrażenia, Warszawa 1979
W. Juszcak, Postimpresjoniści, Warszawa 1985
A. Kępińska, Żywioł i mit. Żywioł i chaos jako wartość w sztuce action painting w świetle badań nad strukturą mitów i „świadomością mityczną”, Kraków 1983
Z. Kępiński, Impresjonizm, Warszawa 1986
E. Kuryluk, Hiperrealizm – nowy realizm, Warszawa 1983
G. Naylor, Bauhaus, Warszawa 1988
M. Poprzęcka, O złej sztuce, 1998
M. Porębski, Kubizm, Warszawa 1986
J. Rewald, Historia impresjonizmu, Warszawa 1985
H. Richter, Dadaizm, Warszawa 1983
Wojciechowski A., Czas smutku czas nadziei. Sztuka niezależna lat osiemdziesiątych, Warszawa 1992
SŁOWNIKI I ENCYKLOPEDIE
N. Pevsner, J. Fleming, H. Honour, *Encyklopedia architektury*, Warszawa 1992
Od Maneta do Pollocka. *Słownik malarstwa nowoczesnego*. tłum. H. Devechy. Warszawa 1995
Leksykon malarstwa od A do Z (od początków do współczesności), Warszawa 1992

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej